

Колоратура, ит. *coloratura* — украсяването на отделни тонове при бравурното пѣние съ всевъзможни трили, стакати и пр. Колоратурно пѣне е, следователно, такова, което е изпълнено съ такива ефекти отъ блѣскави пасажии, трилери и др. стакати и ослѣпителни каденци, а колоратурна пѣвица — която обладава изискващото се съвършенство на гласовата техника, нужно за тѣхното преодоляване.

Колоръ, лат. *color* = багра, цвѣтъ — се нарича: 1) украсяването на една проста мелодия чрезъ всевъзможни мелизми. Това украсяване (колориране) достига своето процвѣтяване въ лютновитѣ и органици съпроводи на вокални творби презъ XVI в. Колоратурата е намѣрила отначало широко мѣсто и въ италиянската опера, а после преминава въ форма на свободна импровизация и въ инструменталната музика; 2) при мензуралната музика — нота съ отклоняваща се боя — презъ XVI в. — червенитѣ ноти и оставенитѣ за червени, праздни бѣли ноти.

Колофониумъ, гр. — буквально = „красивъ тонъ“ — смола, съ която се търкатъ космитѣ на лжка на струннитѣ инструменти — за да се не плъзва по струнитѣ, а да се задържа по тѣхъ — за да се получава пълненъ тонъ. Името си носи отъ малоазийския градъ Колофонъ.

Колъ арко, ит. *coll arco* — съ лжка, — да се свири съ лжка — (следъ пицикато).

Колъ басо, ит. *col basso* — съ баса.

Колъ леньо, ит. *col legno* — съ дървото. При струннитѣ инструменти, когато нѣкои мѣста трѣбва да се изпълняватъ чрезъ леко удяране съ горната частъ отъ дървото на лжка върху кордитѣ.

Кома, гр. *κόμα* — се нарича разликата, която се явява при математическото опредѣляне на два еднакво високи тона. Има два вида К.: **голѣма**, **дитонична** или **Питагорийска** и **малка**, **синтонична** или **дидимийска**. Цѣлиятъ тонъ се раздѣля на 9. К-и — петъ се падатъ за голѣмата и 4 за малката К. При гласовитѣ творби, знакътъ К. (') се употрѣбява — за да се отбележатъ мѣстата, дето трѣбва да се придишва, а при инструменталнитѣ — тѣй нареченитѣ въздушни паузи.

Комбинационенъ тонъ — се нарича третия тонъ, който е причиненъ отъ едновременно звучение на два, съ различни височини тона. К. Т. е единъ акустически феноменъ, чийто откривател е Тартини.

Комодо, ит. *comodo* — удобно; а *suo comodo* — по волята на изпълнителя.

Компанейски, **Николай Ивановичъ** — руски църковенъ компонистъ и познавачъ на старобългарския църковенъ напѣвъ, род. 1848 въ Приютино при Таганрогъ, ум. 28 мартъ 1910; самоукъ въ музиката, К. е авторитетъ по древнитѣ напѣви, употрѣбявани въ руската църква, включително и старобългарската, върху мотиви отъ който е написалъ и цѣла Златоустова литургия. Въ предговора на „Литургията отъ старобългарско пѣние“ отъ Анастасъ Николовъ, (гл. т.) писанъ отъ К., той потвърждава съществуването на старобългарския напѣвъ — като самостоятеленъ такъвъ, възъ основа на сравнителното негово изучаване съ рускитѣ църковни напѣви и съ българскитѣ народни пѣсни отъ Сб. Н. У. Дори той мисли, че Киево-печерскиятъ напѣвъ е една обогородена смѣсца отъ първичния български напѣвъ — пренесенъ, споредъ него, въ Русия още презъ IX в., и новопренесения следъ нѣколко вѣка — измѣненъ вече такъвъ. Дали старобългарското църковно пѣние се е развивало подъ влиянието и условията на западно-европейската линейна система — е въпросъ на по-нататѣшни изучавания, но такова твърдение не изглежда да е основателно — (ср. „Старобългарскитѣ църковенъ напѣвъ“ отъ Ив. Камбуровъ — Българска историческа библиотека, год. II, томъ IV). Освенъ поменатата литургия върху старобългарски напѣви, К. е писалъ и „Богородиченъ догматикъ“ и много пѣснопѣния за хоръ, както и множество статии върху църковнопѣвческата археология.

Композирание, фр. *composition* — се нарича изкуството да се съчиняватъ и пишатъ музикални творби. Изкуството за К. изисква вродена дарба и овладяване на музикалната техника — чрезъ изучаването на композиционната наука. Творческата музикална фантазия, съеди-